

Молодий Колос

орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ З 1939 РОКУ

Рік видання XV.
№ 34 (1826).

ВІВТОРОК, 19 березня 1974 року

Ціна 2 коп.

ЗА СЛОВОМ—ДІЛО

Із настанням погожих днів ожили степи Устинівщини. У полі виїхали трактори із туковими сівалками, розпочалося закриття волог. У всеозброєнні зустріли весну комсомольці і молодь району.

Закривають вологу понад сорок молодих механізаторів. У колгоспі імені Кірова зразки комуністичної праці показують комсомольці Петро Галас, Петро Педан, Микола Корніченко, Дмитро Петренко, у радгоспі імені Димитрова — комсомольці Володимир Шульга, Василь Мікульчанин. На рахунок кожного з них уже понад триста гектарів. Дружно трудяться також молоді механізатори колгоспів імені Леніна, імені Карла Маркса, радгоспу «Ігульський».

У районі вже закрили вологу на площі близько 15 тисяч гектарів.

В. КУЛЬЧИЦЬКИЙ,
Інструктор Устинівського райкому комсомолу.

ПРОМОВА ТОВАРИША Л. І. БРЕЖНЕВА

НА УРОЧИСТОМУ ЗАСІДАННІ В АЛМА-АТІ, ПРИСВЯЧЕНОМУ 20-РІЧЧЮ ОСВОЄННЯ ЦІЛИНИ

Шановні товариші!
Дорогі цілинники!
Друзі!

Мені дуже приємно бути сьогодні тут, серед вас, серед тих, хто піднімав цілину. Дозвольте від імені Центрального Комітету і Політбюро ЦК нашої партії сердечно вітати і поздоровити вас і всіх цілинників з 20-річчям початку цієї великої і важливої роботи.

Ветерани цілини добре пам'ятають той час. Пронизливий степовий вітер, буряни і морози, поставлені на снігу пататки, перші борони на полях і перші вулиці нових селищ, дні до відказу заповнені роботою, і часто безсонні ночі. Два десятиріччя минуло відтоді... Але не можна забути, як давалися нам перші гектари цілинних земель і перші тонни цілинного хліба. Не можна забути те, у що вклав душу.

Історію нашої соціалістичної Батьківщини робили і роблять люди праці. Її робили і роблять ті, хто будував Дніпрогес і Магнітку, прокладав Турксіб і Каракумський канал, хто перетворив у життєвий оазис Голодний Степ у Узбекистані, хто споруджує нові корпуси КамАЗу і добуває тюменську нафту. В славному ряду героїчних звершень гірше місце займає трудовий подвиг покорителів цілини.

Освоєння цілинних і перелогових земель у Казахстані, Алтайському і Красноярському краях, Новосибірській і Омській областях, у Поволжі, на Уралі і Далекому Сході, в інших районах країни являє собою одну з найяскравіших сторінок у літопису творчої праці радянського народу. На спокоївку необроблюваних земель вирости сотні радгоспів, збудовано промислові підприємства, організовано сучасні наукові центри. Це не тільки дало можливість створити нову велику зернову базу на Сході країни, а й докорінно змінило економіку, культуру, все обличчя величезних районів.

У російську мову, в мови інших народів Радянської країни міцно увійшло нове слово — «цілинник». А це значить, дорогі товариші цілинники, що ваша праця увічнена в пам'яті народній. Вищої нагороди немає і, мабуть, не може бути.

Справжнє значення історичних подій, великих політичних рішень виявляється, як правило, не зразу, не по гарячих слідах, а пізніше, коли можна зіставити пам'яті з одержаними результатами, оцінити фактичний вплив цих подій і рішень на ті чи інші сторони життя. Історична дистанція, роблячи малопомітними деталі, окремоті, дає можливість тим самим краще, рельєфніше бачити головне й основне. А головне, товариші, якщо ми на увазі освоєння цілини, полягає в тому, що партія висунула важливе, актуальне завдання і що комуністи, народ наш це завдання успішно розв'язали.

Перенесемося думкою в обстановку початку 50-х років. Становище з хлібом викликало тоді серйозну тривогу. Середня врожайність зернових не перевищувала 9 центнерів з гектара. У 1953 році було заготовлено 31,1 мільйона тонн зерна, а витрачено на продовольство постачання населення та інші державні потреби 32,4 мільйона. Довелося частково використати державні резерви.

Для того, щоб подолати труднощі, потрібні були кардинальні, притом, досить термінові заходи. В цих умовах партія, не знижуючи уваги до підвищення врожайності всіх сільськогосподарських культур, поставила на перший план завдання значного і швидкого розширення посівних площ.

Проблема ця сама по собі не була новою. Володимир Ілліч Ленін неодноразово підкреслював необхідність і можливість освоєння необроблюваних земель. Відомо, що в дореволюційній Росії

величезні території, особливо на окраїнах, залишалися незайнятими. Буржуазні дослідники твердили, що через природні особливості вони і не можуть бути використані. Ленін спростував ці твердження. Він відзначав, що непридатними ці землі є «...не стільки через природні властивості... скільки внаслідок суспільних властивостей господарства...», що прирікають техніку на засіги, населення на безправність, забитість, неучтв, безпорадність».

Жовтнева революція докорінно змінила «суспільні властивості» сільського господарства і, тим самим, створила умови для використання нових земель. До 1940 року вся посівна площа зросла порівняно з 1913 роком на 32,4 мільйона гектарів. Наступний етап освоєння земельного запасу СРСР відкрився в середині 50-х років. Саме в ці роки потреба одержати хліб з цілинних земель з'єдналася з реальною можливістю виконати це історичне завдання.

Проведені наприкінці 1953 — на початку 1954 років наради в краях і областях Російської Федерації, у Казахстані, інших республіках показали, що комуністи схвально і підтримують лінію партії на освоєння цілини і перелогів. При цьому зберталась увага не тільки на вираши у часі, на швидку окупність матеріальних затрат, а й підкреслювалась важливість всебічного економічного освоєння нових земель.

У 1954 році, як ви пам'ятаєте, лютий по-березневий Пленум ЦК КПРС узагальнив пропозиції республік, країв, областей і прийняв постанову «Про подальше збільшення виробництва зерна в країні і про освоєння цілинних та перелогових земель». Хоч, як відомо, робота на цілині була почата ще до цього, після рішення Пленуму бій за освоєння цілинних і перелогових земель розгорнувся на повну силу. Партія виграла цей бій. Вона виграла його тому, що радянські люди сприйняли заклик Центрального Комітету як свою рішну, зброю справу.

Я не випадково, товариші, живи слово «бій». Від першопрохідців цілини, як і від фронтовиків, вимагалися і мужність, і самопожертва, і готовність до подвигу, і безмежна відданість партії. Батьківщині. Перші цілинні роки круто повернули долю сотень тисяч чоловік — комуністів і безпартійних, літніх і молодих, усіх, хто залишив обжиті місця, поступився міськими вигодами, розстався з рідними і близькими, щоб примусити землю, яка ніколи не знала плуга, родити хліб. І вони вирішили успіш справу.

Тут, у цьому залі, багато знайомих мені облич. Ми зустрічалися на полях і будовах, у наметах і похідних майстернях, у колгоспах і радгоспах, на партійних активах і зборах. Двадцять років тому, в лютому 1954 року, партія, як ви знаєте, товариші, направила мене для роботи в Казахстан. І я пишуся тим, що мені було довірено таку велику справу. Я з теплою згадую незабутні дні — дуже важкі і разом з тим по-справжньому масливі.

Були і гучні зустрічі новоселів і нові цілі, які народжувалися в самому вириванні життя. І романтика подвигу, і справжній азарт першовідкривачів. Було чудове почуття впевненості, яке приходить, коли долаються, відступають труднощі. А подолати їх довелося чимало. У лічені місяці треба було прийняти сотні тисяч новоселів, забезпечити їх пристаннщем, наладити побут, розгорнути будівництво радгоспів, елеваторів, шляхів, мостів. Багато чого спочатку не ладилось, виникали неув'язки і непорозуміння, не обходилося і без помилок.

Можуть спитати, навіщо ж в день радісного свята згадувати про труднощі, тим більше, що вони давно відійшли в минуле. З такою логікою не можна по-

годитись. Якщо ми будемо замовчувати труднощі, применшувати їх, то тим самим вільно чи невольно принижимо значення подвигу цілинників. А це був подвиг у найточнішому розумінні слова. Добре наплав один з ветеранів цілини Федір Трохимович Моргунов: «Упертий опір чинили віковічні тверді землі... Але миць людська виявилась твердішою від сил земної!». Траплялися, правда, і бо'язливі люди, вони дезертували, тікали від тягот. Що можна сказати про таких, — хоч їх було і небагато? Цілина очищалась від слабких духом, і тим краще йшла справа.

Уже через три роки в основних районах освоєння цілинних і перелогових земель було зорано більш як 32 мільйони гектарів. Валові збори зерна в країні зросли з 82,5 мільйона тонн у 1953 році до 125 мільйонів тонн у 1956 році, а заготові зерна збільшилися з 31 до 54 мільйонів тонн.

Такі темпи були можливі лише тому, що підняття цілини стало справою справді всенародною. Як завжди, вирішальне слово і тут було за робітничим класом. Він вплив у ряди цілинників крації свої кадри, висі організованість і пролетарську дисципліну. В промислових центрах країни під керівництвом партійних організацій, при активній участі профспілок і комсомолу розгорнувся патріотичний рух за достроковий випуск техніки для підкорення нових земель. Традиційні землеробські райони поспішали на цілину досвідчених хліборобів і механізаторів. На заклик партії відгукнулись представники інтелігенції, величезну роль відіграли демобілізовані воїни Радянської Армії, студенти вузів і технікумів, учні профтехучилищ. Тільки у перші роки освоєння цілинних земель туди прибуло близько мільйона добровольців.

Кращих своїх представників послав на важку справу комсомол. За комсомольськими путівками, за покликом серця на освоєння цілинних земель прибуло понад 500 тисяч юнаків і дівчат. За великий вклад в освоєння цілини Ленінський комсомол нагороджений найвищою нагородою Батьківщини — орденом Леніна.

Справді чудову сторінку вписало у дальший розвиток цілинних радгоспів радянське студентство. Не перший рік на полях і в будівельних загонах працюють, і працюють на совість, багато тисяч студентів. І для нас, товариші, важливо не тільки те, що вони дають цілині, а й те, що цілина дає цим юнакам і дівчатам. Вони проходять тут школу трудової і фізичного загартовування, прилучаються до справжньої державної справи, ведуть велику політичну і культурну роботу.

Адже це, товариші, залишиться з ними на все життя.

В освоєнні цілини взяла активну участь всі союзні республіки, всі області нашої країни. Цілина стала справжньою школою інтернаціонального виховання, в якій представники всіх народів нашої країни об'єднали мудрий досвід землеробів, трудові навички, рішмість перемогти. Самі назви багатьох цілинних радгоспів: «Московський», «Ленінградський», «Київський», «Мінський», «Дніпропетровський», «Горьковський», «Харківський» — немов свідчення про народження, говорять про те, хто їх створював. Хотів би особливо відзначити вклад партійних організацій Москви, Ленінграда, України, Білорусії. Тільки на казахській землі вони допомогли створити сотні нових радгоспів.

Товариші! У ці дні Московська міська партійна організація проводить свою партійну конференцію. Сподіваюся, що ви підтримаєте мою пропозицію передати комуністам столиці нашої Батьківщини побажання великих трудових успіхів і

висловити їм подяку за неоціненний вклад в освоєння цілинних земель.

Нові землі обживають нові люди. Але коли кажуть про покорителів цілини, то мають на увазі не тільки тих, хто прибув у ці райони з усіх кінців нашої країни. Ми з почуттям глибокої поваги говоримо також і про самовіддану працю корінних жителів, господарів і старожилів стародавніх степів Казахстану, Сибіру, Уралу, Поволжя. Сердечно і гостинно зустріли вони новоселів, працювали з ними пліч-о-пліч, віддаючи усі свої сили спільній меті — створенню нової багатющої життєвої країни.

Освоєння цілини є зримим втіленням ленінської політики дружби і взаємодопомоги народів, які населяють нашу країну, — політики, яку партія послідовно проводить ось уже більш як п'ятдесят ліття. Батьківщина гідно оцінила вклад кожної радянської республіки у здійснення цієї політики — в рік п'ятдесятиріччя нашого великого Союзу всі вони були нагороджені орденом Дружби народів. Мені припала честь вручити високу нагороду Радянському Казахстану. І сьогодні хочеться ще раз сказати, що цілина піднята спільними зусиллями казахів і представників мало не всіх інших націй країни — це чудовий приклад соціалістичного інтернаціоналізму.

Відзначаючи славний ювілей цілини, ми віддаємо належне робітничому класові нашої країни, колгоспному селянству, радянській інтелігенції, усім, хто висі свій вклад в освоєння цілинних земель. Ми віддаємо належне всім учасникам героїчної епопеї — тим, хто орав землю, сів і збирав хліб, тим, хто споруджував будинки, зернохосовища, майстерні, прокладав лінії електропередач, тим, хто вчив і виховував людей, піддавався про здоров'я цілинників. Усім вам величезне, всенародне спасибі!

Товариші! Кожного разу, коли перед нашою країною, перед нашим народом поставали нові відповідальні завдання, комуністи йшли попереду. Так було і на цілині. Заклик партії привів у рух величезні маси людей, різних за віком, національністю, освітою, кваліфікацією, життєвим досвідом. Щоб об'єднати їх, організувати їх працю, спрямувати до єдиної мети, згуртувати їх у сотні дружин і боекратних колективів, треба було знайти і відповідні форми партійної організаторської та ідеологічної роботи. І вони були знайдені.

У складних умовах тих років з особливою виразністю виявилися характерні для нашої партії риси: перозривний зв'язок з масами, вміння чути постійно їх голос, вчитись у них, вбирати і підтримувати передовий досвід, непримиренно бововитися з усіма перешкодами, вести сміливу, відкриту критику недоліків. Вся діяльність партії в роки підкорення цілини являє собою приклад величезної, видатної за результатами юваторської роботи.

У день цілинного ювілею доречно і справедливо буде віддати належне об'єктам і райкомам партії цілинних областей і районів, першним партійним організаціям радгоспів і колгоспів, усім комуністам, які беззмінно були на передньому краї боротьби за великий цілинний хліб.

Товариші! Щоб об'єктивно, по-діловому оцінити результати того чи іншого економічного заходу, слід звернутись до цифр. Думаємо, це буде корисно зробити і сьогодні. Ви знаєте, що всього в господарський оборот введено близько 42 мільйонів гектарів земель. За двадцять років цілинні землі дали близько 31 мільярда пудів зерна і багато іншої сільськогосподарської продукції. Особливо важливо, що тут ми одержуємо в

(Продовження на 2-й стор.)

ПРОМОВА ТОВАРИША Л. І. БРЕЖНЕВА

(Продовження. Поч. на 1-й стор.)

основному товарний хліб. Досить сказати, що новоосвоєні землі дають тепер 27 процентів зерна, яке заготовляється в країні.

За минулі роки змінили, змужили колгоспи і радгоспи всіх цілих районів. Це, природно, стосується і Казахстану. За останні три роки колгоспи і радгоспи республіки продали державі 2 мільярди 831 мільйон пудів хліба. Нагадаю, що за три роки, які передували освоєнню цілих земель, закупки хліба у республіці становили лише 321 мільйон пудів. Різниця, як бачите, дуже істотна.

Освоєння нових земель прискорило піднесення всіх галузей економіки і культури цих районів. У Казахстані, наприклад, за останні 20 років обсяг промислового виробництва збільшився в 7,2 рази. Цілина — це тепер десятки нових міст і сотні робітничих селищ, в яких створено всі сучасні умови побуту і життя мільйонів людей.

Так, що товариші, цінна цілина — це не тільки хліб, це також молоко і м'ясо, це сучасний соціалістичний спосіб життя, який укорінився на великих територіях, що раніше не оброблялись, і, звичайно, це насамперед чудові люди, які тут вирости і виховані.

Цілина багатьом дала путівку в життя. Десятки і сотні трактористів, комбайнерів, будівельників стали директорами радгоспів, головними спеціалістами, партійними і радянськими працівниками. Але коли ми кажемо, що цілина підняла людей, ми міряємо їх зростання не самим послужним списком. Є й інший вид зростання, такий же по людському значенню і благородний. Я маю на увазі духовне загартування, підвищення майстерності, моральне змужіння.

Цілина, образно кажучи, дала багаточисельний урожай таких людей: Микола Семенов з Казахстану, Василь Задойний з Оренбуржя, Євгеній Кобежников з Красноярського краю, Василь Устюжанин з Новосибірської області, Олександр Семенов і Василь Рубан з Волгоградської області, Василь Головацький з Саратовської, Петро Нужинов з Ростовської області, Семен Іл'їн з Варвара Бахалдіна, Федір Чабанов з Алтаю, Петро Башитовий із Ставрополя, Сафа Ісмагалин з Башкирії, Петро Зародниш і Іван Кебзар з Омської області і багато, багато інших.

Можна назвати ще чимало прекрасних людей цілини. Це люди героїчного складу, люди з справжнім цілинним характером. Дозволю собі сказати хоча б про трьох товаришів, які уособлюють такий характер.

Серед перших на цілину прийшов український комсомолец Михайло Довжик і зразу очолив тракторну бригаду, почав працювати по-ударному. Його робочий шлях відзначений багатьма славними починаннями, які знаходили і знаходять тисячі послідовників. Він і тепер займає посаду бригадира. Але, як і багато його ровесників, за двадцять років Михайло Довжик став людиною з широким державним кругозором, майстром своєї справи, умільцем вихователем і організатором. Михайло Єгорович Довжик обраний членом Центрального Комітету Компартії Казахстану. Батьківщина удостоїла його звання Героя Соціалістичної Праці.

Уже в першу осінь освоєння нових земель стало широко відоме ім'я тракториста і комбайнера Жансултана Демєєва. Один з найдосвідченіших механізаторів, ветеран цілини, Герой Соціалістичної Праці, він і сьогодні на своєму почесному посту — за штурвалом комбайна.

Не можу не сказати ще про одного патріота цілини — Івана Івановича Іванова. Він народився у Ленінграді. Під час війни, дев'ятинадцятирічним хлопчиком захищав рідне місто. Був тяжко поранений, втратив обидві ноги. Після довгого лікування прийшов у Казахстан, зрідився з цим краєм і вже більш як двадцять років працює механізатором і працює відмінно. До його бойових нагород приєдналися нагороди за трудові подвиги на цілих землях — два ордени Леніна і Золота Зірка Героя.

Батьківщина гідно оцінила самовіддану працю багатьох цілинників. Високого звання Героя Соціалістичної Праці удостоєні 272 цілинники. Орденами і медалями нагороджені 96 965 чоловік. Про масову, активну участь радянських людей у підкоренні цілини свідчить той факт, що медалі «За освоєння цілих земель» одержали один мільйон 340 тисяч чоловік.

Честь і слава знатним людям Радянської країни, яких виховала і підняла ленінська партія!

Як ви вже знаєте за великі виробничі

успіхи і в зв'язку з 20 річчям освоєння цілих і перелювних земель 30 цілих радгоспів, колгоспів і наукових закладів нагороджені орденами.

Дозвольте сердечно поздоровити нагороджених і побажати їм нових успіхів!

Товариші! У нас є добра традиція — розглядати кожний ювілей як привід для того, щоб, оцінивши зроблене, поміркувати над завданнями, які треба буде розв'язувати. І цілком зрозуміло, що 20-а річниця цілини — це добрий привід для серйозної розмови про стан і перспективи всього сільського господарства.

Якщо звернутися до історії нашої партії, то ми побачимо, що аграрна політика завжди була в центрі її уваги. І це природно. Йдеться про важливу складову частину політичного курсу партії, який забезпечує союз робітничого класу і селянства і спрямований на перемогу пролетарської революції, здійснення соціалістичних перетворень і побудову нового суспільства.

Зрозуміло, кожен етап історії висуває свої специфічні завдання, які визначаються особливостями соціальної і політичної обстановки, потребами і можливостями країни. Висунув такі завдання і сучасний етап. Вступ радянського суспільства в період створення матеріально-технічної бази комунізму зробив особливо очевидною невідповідність між бурхливим зростанням соціалістичної промисловості, культури, науки і техніки і відставанням сільського господарства. За тривалий час — частково з об'єктивних причин, а частково внаслідок прорахунків, які допускались в минулому, — на селі нагромадилося багато нерозв'язаних проблем. Вони гальмували прогрес сільськогосподарського виробництва, стримували розвиток народного господарства в цілому.

Усе це покладало на партію і її Центральний Комітет особливу відповідальність, вимагало від нас вироблення такої аграрної політики, яка б забезпечила сталий піднесення сільського господарства, перетворення характеру сільськогосподарської праці, зміну самого обличчя села. Починаючи з березневого (1965 р.) пленуму ЦК КПРС, ми безпосередньо зайнялися виробленням такої політики, крок за кроком розв'язуючи її вузлові питання: створення економічних умов, які стимулюють зростання виробництва, включаючи новий порядок заготівель, різке збільшення капіталовкладень, здійснення довгочасної комплексної програми механізації, хімізації сільського господарства і меліорації земель, розвиток сільськогосподарської науки, вдосконалення форм організації і управління. Ця політика, розвинута і закріплена на ряді пленумів ЦК, на XXIII і XXIV з'їздах партії, стала основою діяльності мільйонів радянських людей.

У нас є всі підстави сказати, що цілеспрямована робота партії і народу дає свої результати. Систематично зростають виробництво і закупки продуктів землеробства і тваринництва. Підвищуються продуктивність праці і ефективність сільськогосподарського виробництва. Збільшуються доходи колгоспників і працівників радгоспів. Поліпшується культурно-побутове обслуговування і соціальне забезпечення сільського населення.

Підсумки останніх років ясно показують, що хоча ми ще залежимо від природи, але вже не так, як 10 або 15 років тому. У позаминулому році, найважчому з точки зору погоди, нам вдалося зібрати врожай, який перевищує середній щорічний збір зерна в попередній п'ятиріччі. У минулому році погода була краща. Проте на Уралі, в Сибіру і деяких інших районах країни погодні умови склалися не легкі. І все ж, як відомо, було зібрано рекордний, найвищий за всю історію країни врожай.

Звичайно, ми далеко не досягли всього, чого хотілося б. Ще не всі потреби суспільства задовольняються повною мірою. Але перелом настав і перелом докорінний. Це, товариші, один з головних підсумків діяльності партії і народу за останній період, одно з найважливіших наших досягнень!

Із задоволенням відзначаючи підсумки виконаної роботи, ми, товариші, разом з тим повинні виходити з того, що перед нами стоять завдання не менш важливі порівняно з тими, які ми вже розв'язали.

Досить сказати про одне тільки завдання, яке стояло, стоїть і, очевидно, ще довго стоятиме. Це піднесення врожайності з кожного гектара. Якщо говорити відверто, то в багатьох господарствах, і я б сказав навіть в районах, ми все ще одержуємо низький врожай. А тим часом підвищення врожайності кожного гектара означає високий валовий збір зерна, зростання закупки сільськогоспо-

дарської продукції, а значить — більше підвищення рівня життя народу. Питання підвищення врожайності ми зв'язуємо з хімізацією, здійсненням меліорації земель, з розв'язанням усього комплексу агротехнічних робіт.

Хочу в цьому зв'язку ще раз спитати: чи на головних напрямках аграрної політики нашої партії на сучасному етапі.

Один з них — створення і вдосконалення такої системи економічних відносин, таких умов, які б забезпечували матеріальну зацікавленість працівників сільського господарства у підвищенні виробництва, даючи економічне зміцнення колгоспів і радгоспів. Історичне значення березневого (1965 р.) пленуму ЦК КПРС саме і полягало в тому, що він заклавав основу для розв'язання цього завдання.

І в попередні роки багато хто розумів, що підвищення матеріальної зацікавленості трудівників сільського господарства допоможе зростанню виробництва. Але довгий час це питання не розв'язувалося. Створювалося певне замкнуте коло — виробництво не зростало достатніми темпами, бо не виділялося достатніх коштів на матеріальне стимулювання, а коштів не вистачало тому, що повільно зростало виробництво. Щоб вийти з цього кола, треба було рішуче змінити практику, яка склалася, і Центральний Комітет зробив це. Час показав, наскільки своєчасними і вірними були прийняті тоді рішення.

Іх суть полягала в встановленні твердих планів закупки на ряд років і стимулюванні надпланового продажу сільськогосподарської продукції шляхом підвищення закупочних цін. Ці та інші заходи зміцнили економічне становище колгоспів і радгоспів і створили умови для зростання виробництва та підвищення оплати праці.

Досвід минулих років повністю підтвердив ефективність економічних підходів, особливо коли вони вміло поєднуються з моральними стимулами. Треба і далі їх вдосконалювати, орієнтуючись на все більш пряму залежність між оплатою окремих працівників та цілими колективів і кінцевими результатами їх діяльності. Тільки таким шляхом можна добитися ефективного використання землі і техніки, прискореного зростання продуктивності праці.

У цій галузі висувається чимало нових пропозицій, проводяться цікаві починання, які заслуговують серйозного вивчення. Питання зміцнення економічної бази колгоспів і радгоспів, підвищення матеріальної зацікавленості трудівників сільського господарства продовжують згадуватися в центрі уваги партії і держави.

Другий важливий напрям аграрної політики партії — переведення сільського господарства на сучасну індустріальну базу, рішуче прискорення науково-технічного прогресу в цій сфері економіки. Основні ланки широкої і різнобічної програми, розробленої партією, загальновідомі: комплексна механізація, хімізація сільськогосподарського виробництва і прозведення великомасштабних робіт по меліорації земель.

За останні роки тут зроблено чимало. Капіталовкладення в сільське господарство зростають у цій п'ятиріччі до 129 мільярдів карбованців проти 82 мільярдів у минулій. Ніколи ще трудівники села не одержували стільки машин і механізмів, стільки добрив і хімічних засобів боротьби з шкідниками і бур'янами, ніколи ще країна не знала такого розмаху робіт по іригації, осушенню перезволоженої землі і поліпшенню сільськогосподарських угідь.

Ми і далі будемо вкладати в сільське господарство значні кошти. Проте на перший план дедалі виразніше висувається якісна сторона справи: як, яким чином з максимальним ефектом використати народні гроші.

Нам, наприклад, потрібно все більше і більше машин для сільського господарства. Але — не просто машини. Нам потрібна нова і найновіша техніка, яка відповідала б вимогам великого спеціалізованого виробництва, давала змогу впроваджувати прогресивну технологію. Мало сказати, що тут життя казнить нас, воно неабияк підганяє, не даючи ні години передиху.

Так, ще недавно потужність 95—100 кіловатних сил вважалася більше ніж пристойною для трактора. Тепер наша промисловість у Ленінграді на Кіровському заводі випускає трактор потужністю 220 кіловатних сил і почала освоювати для села трактор К-701 потужністю 300 кіловатних сил. А спеціалісти твердять, що в найближчому майбутньому потрібен буде орний трактор ще більшої потужності. У цьому зв'язку я хотів би сказати кілька слів про Павлодарський трактор-

ний завод. Хотілося б попросити ЦК Компартії Казахстану, Ленінградський обласний комітет партії, інженерів Кіровського заводу подумати, чи не доцільно поступово, без втрат перевести Павлодарський завод на випуск тракторів великої потужності, скажімо, типу К-701. Напевно, це піде на користь справ.

Проблема збільшення потужності стоїть і в багатьох інших видах сільськогосподарської техніки. Мені запам'яталися слова прославленого бригадира Олександра Гіталова, якого знає вся країна. Мені було приємно вручити ордени Дружби народів Українській РСР. Перед цим у Києві відбувся республіканський партійний актив. Там Олександр Гіталов сказав, що комбайнам, які тепер випускаються, уже «не по зубам» високі врожаї передових господарств. А такі врожаї повинні вирощувати всі господарства нашої країни. Тому до таких голів повинні прислухатися промислові підприємства і конструкторські бюро. Ми повинні подбати про вдосконалення всієї сільськогосподарської техніки з урахуванням різноманітності робіт і умов використання цієї техніки. Все це допоможе нам помітно підвищити продуктивність праці в сільському господарстві. Паралельно треба подбати і про створення досить великої і кваліфікованої армії механізаторів, чия професійна майстерність відповідала б новому рівню техніки.

Товариші! Ми не раз обговорювали питання про піднесення тваринництва. Немає потреби повторювати те, що загальновідомо. Тепер йдеться про те, щоб перевести цю важливу галузь сільського господарства на сучасну індустріальну основу, поглибити спеціалізацію і концентрацію виробництва. На грудневому Пленумі ЦК в минулому році було гостро поставлено питання про створення машин і устаткування, які б відтворювали умови великих тваринницьких ферм і комплексів, про необхідність значно збільшити потужності комбінатової промисловості. Не так давно утворено Міністерство машинобудування для тваринництва і кормовиробництва. Воно повинно швидко стати на ноги і почати забезпечувати тваринників усім, що їм потрібно.

Це, звичайно, зовсім не означає, що можна сидіти, склавши руки, і чекати, поки нове міністерство виявить себе на повну силу. Життя показує, що там, де партійні, радянські і сільськогосподарські органи виявляють ініціативу, дбайливо і вміло використовують наявні у них ресурси, то результати вже тепер виходять добрі. Центральний Комітет висловлює впевненість, що ЦК Компартії союзних республік, обкомів і крайкомів, відповідні радянські і сільськогосподарські органи зроблять відповідні висновки з обміну думками на грудневому Пленумі ЦК і ще раз якнайрешетливіше зв'яжуть свої можливості для піднесення тваринництва, включаючи, зрозуміло, розв'язання і кормової проблеми, проблеми дуже важливої, я б сказав — головної: кожна республіка, кожна область мають резерви, і їх треба використати в інтересах справи.

Недавно у мене відбулася розмова на цю тему з товаришем Кунаєвим. Про що йшлося? Казахстан має 32 мільйони овець. Я спитав товариша Кунаєва, хіба Казахстан вичерпав усі резерви зростання поголів'я? Безумовно, ні. В результаті ми прийшли до спільної думки, що Казахстан може збільшити поголів'я овець до 50 мільйонів. Ваші оплески, товариші, означають, як я розумію, повну згоду з цим. Тепер нашому шановному Дімаш Ахмедовичу Кунаєву, Раді Міністрів республіки ця цифра ні на одну овечку не вдасться скоротити. Природно, республіці потрібна буде деяка допомога. Ці питання перебувають у стадії проработки, і, звичайно, необхідну допомогу буде подано. Але вже тепер місцевим партійним органам треба взятися за цю справу по-справжньому.

Дозвольте, товариші, не спинятись докладно на значенні хімізації сільського господарства і меліорації земель. Воно очевидне. Перспективний план хімізації передбачає поставку в 1980 році не менш як 120 мільйонів тонн добрив. Звідси зростаюча важливість запобігання втратам при їх транспортуванні і зберіганні, додержання агротехнічних правил використання добрив, поліпшення агрохімічної підготовки колгоспних і радгоспних кадрів. Але доводиться сказати, що в цій справі, на жаль, ще дуже багато недоліків великими є втрати добрив при транспортуванні і зберіганні.

(Продовження на 3-й стор.)

ПРОМОВА ТОВАРИША Л. І. БРЕЖНЕВА

(Продовження. Поч. на 1—2 стор.)

Що ж до меліоративного будівництва, то його масштаби не мають рівних у світі: меліорацією охоплено практично всі райони країни. Це вже дає відчутні результати. В основному за рахунок розширення зрошуваних земель досягнуто сталого зростання виробництва бавовни. Ми пишаємося трудівниками Узбекистану, Туркменії, Таджикистану, всіх інших бавовноспіючих республік. У минулому році вони виконали свої зобов'язання. У нас сьогодні на святі присутні керівники і делегати цих республік. Хотів би спитати їх як, товариші бавовнярі, чи зможемо ми в цьому році назвати більш високі цифри?

Так само стоїть справа і з рисом. Недавно прийнято рішення про проведення великомасштабних робіт по осушенню заплави Кубані, що дасть можливість ще більше розширити площі, зайняті рисом. Ми будемо постійно збільшувати частку сільськогосподарської продукції, одержуваної з меліоративних земель. Не доречо цього — посухи можуть ще довго тріпати нам нерви, лихоманити виробництво, порушувати народногосподарські плани. Центральний Комітет сподівається, що всі, хто покликаний відповідати за долю народних грошей, які вкладаються в меліорацію, забезпечать здійснення програм меліоративних робіт повністю і в установлені строки.

Є і більш широка проблема — проблема раціонального використання земель. Взагалі у нас існує законодавство про порядок використання земельних угідь. Про необхідність неухильно його виконувати, присікати розбазарювання земель говорилось недавно на засіданні Президії Верховної Ради СРСР. Земля — це неоціненне народне багатство. І ми повинні берегти її, піднісуючи продуктивність, добиваючи дедалі більшої віддачі з кожного гектара.

Це завдання, як між іншим, і інші, треба розв'язувати комплексно, пов'язуючи найближчі потреби і віддалену перспективу, інтереси сільського господарства і запити промисловості, виховуючи соціальні і, зокрема, демографічні аспекти. Приклад такого комплексного підходу — недавнє розглянуто Політбюро і прийнято Центральним Комітетом КПРС Постанова «Про заходи по дальшому розвитку сільського господарства Нечорноземної зони РРФСР». Йдеться про суті про програму всебічного розвитку величезного району нашої країни, розраховану до 1990 року. Вона передбачає проведення комплексу різноманітних робіт по поліпшенню земель на багатьох мільйонах гектарів. Здійснення програми, на яку вже у наступному п'ятиріччі намічається виділити 35 мільярдів карбованців, перетворить великий край у центрі нашої країни, сприятиме дальшому піднесенню всієї економіки.

Кілька слів про постійно зростаючу роль сільськогосподарської науки. У нас плідно працюють десятки тисяч відадених справі дослідників, створено широку мережу інститутів і дослідних станцій. Вони багато зробили. Але дедалі більше починає позначатися нерівномірність розподілу наукових сил як за напрямками їх діяльності, так і за територіальною ознакою.

Очевидно, корисно приділяти до структури наукових закладів, зміцнити слабкі ланки. Сільське господарство потребує нових ідей, здатних революціонізувати сільськогосподарське виробництво, постійного припливу фундаментальних знань про природу рослини і тварин, що їх можуть дати біохімія, генетика, молекулярна біологія. Сільське господарство чекає від учених створення нових, більш урожайних і стійких сортів напів, виведення більш продуктивних порід худоби.

Ось, наприклад, благодатне завдання для науки — вивести високоврожайні сорти озимої пшениці для Сибіру і Казахстану, а ярої пшениці — для України, Півдня, цілого ряду інших зерно-виробних районів країни. Ми звертаємося з таким проханням до наших учених, до дослідних станцій, селекціонерів. Чим довше вони відгукнуться на це прохання, чим успішніше справляться з цим важливим завданням — тим більше заслугою будуть для нашої країни.

І тепер, ще про один важливий напрям аграрної політики партії — про вдосконалення форми організації виробництва, подієння управління сільським господарством. Як підкреслював грудневий (1973 р.) Пленум ЦК, цей напрям набуває наразі великого значення. Із зміцненням матеріально-технічної бази сільського господарства вступає в новий етап розвитку, дедалі більше переводиться на індустріальну основу. Це якісне зрушення у продуктивних силах вимагає, в свою

чергу, вдосконалення виробничих відносин, посилення процесів усуспільнення, поділу праці. Що це значить? Успадковані від минулого риси багатогалузевої, роздробленої структури виробництва, які збереглися досі, стримують процес науково-технічного переозброєння, гальмують інтенсифікацію сільського господарства. Тому дальша спеціалізація і концентрація виробництва, поглиблення міжгосподарської кооперації виступають нині як нагальні, корінні питання розвитку сільського господарства країни.

Ми добре знаємо, що індустріальні методи дають належний ефект лише при досягненні великих масштабів виробництва. Але зростання цих масштабів за рахунок простого, я б сказав, механічного, укрупнення господарств при збереженні багатогалузевої структури, що склалася, має свої межі. Єдино правильним є інший шлях — поєднання концентрації виробництва з його спеціалізацією, яка дає змогу анкористовувати переваги сучасної науки і техніки.

Вигідні спеціалізації на базі концентрації виробництва доводять досвід багатьох великих радгоспів і колгоспів, у тому числі цілинних. У таких господарствах, як правило, вища продуктивність праці, ефективність використання техніки, добрив і кормів та інші економічні показники. При цьому посилюється кооперація госпрозрахункових внутрігосподарських підрозділів, змінюються виробничі зв'язки між ними, поліпшується управління виробництвом.

Усі ці можливості нам важливо всемірно використовувати. Разом з тим очевидно, що далеко не всі радгоспи і колгоспи мають необхідні людські і матеріальні ресурси для створення великого спеціалізованого господарства у своїх власних рамках. Це робить актуальним завдання міжгосподарської спеціалізації і концентрації на базі широкої кооперації господарств. Справді, кожному господарству поодинокі будувати великі спеціалізовані виробничі об'єкти не по коштах. Інша справа, якщо об'єднуються ресурси кількох господарств. Це дає їм можливість створювати спільні — великі і спеціалізовані — підприємства індустріального типу. Такими процесом пробиває собі шлях в усіх галузях сільського господарства. Міжгосподарська спеціалізація набрала поширення в Молдавії, Білорусії, на Україні, в ряді областей Радянської Федерації.

Характерною стороною міжгосподарської спеціалізації є те, що вона дає можливість підвищити ефективність використання власних коштів колгоспів і радгоспів. І тим колгоспам і радгоспам, які готові виділити кошти на цю справу, треба відкрити зелену вулицю, допомогти розробленням проектів, технікою і устаткуванням. Слід сміливіше йти на створення спеціалізованих овочо-молочних господарств, розташованих поблизу міст і індустріальних центрів, спільних механізованих підприємств по відгодівлі свиней, великої рогатої худоби, овесів, виробництву комбикормів, переробці продукції. Широкого розвитку повинна набувати кооперація господарств у сфері обслуговування виробництва у вигляді будівельних і меліоративних організацій, підприємств по виробництву будівельних матеріалів, веденню лісового господарства, електрифікації, по використанню сільськогосподарської техніки, агрохімічному обслуговуванню.

Розвиток спеціалізації веде до виникнення більш високих форм кооперації, коли поряд з колгоспами і радгоспами в об'єднання впливають і державні промислові підприємства. Створюються підприємства типу агропромислових комплексів. В окремих зонах країни, наприклад, у Молдавії, Ростовській області, Краснодарському краї, такі об'єднання вже є. Слід уважно вивчати їх досвід, використовувати його з найбільшою користю. Тим більше, що йдеться не про поточні організаційно-господарські проблеми, а про проблему принципову — про дальше зближення державної і колгоспно-кооперативної форм власності.

Усі ці питання вимагають великої уваги і допомоги з боку партійних, радянських і сільськогосподарських органів, наукового аналізу, диференційованого підходу і поетапного розв'язання. Тим більше, що умови у нас дуже різні і не тільки по зонах країни, але навіть і всередині окремих областей, а часом і районів. Хотілося б особливо попередити всіх товаришів, відповідальних за цю справу, всіх працівників сільського господарства, що тут недоведені поспіхи, штучне підштовхування, і тим більше перебільшення. Треба вести справу раціонально, економічно грамотно. Спеціалізація і концентрація виробництва основних видів товарної продукції зовсім не вимагає, щоб кожне господарство згор-

тало ті галузі, продукція яких потрібна для внутрігосподарського споживання або, скажімо, для вивезу на місцеві ринки.

Центральний Комітет, висуваючи завдання поглиблення спеціалізації і кооперації, зовсім не має на увазі оголошувати змагання або гоніти свого роду гонку — хто швидше. У той же час треба долати інерцію, спроби відомчого і місницького підходу до цієї важливої справи.

У тісному зв'язку з пошуками нових, дедалі досконаліших форм організації виробництва перебуває питання про форми управління сільським господарством. Сучасна структура управління складалася протягом багатьох років і до цього часу стала, на мій погляд, надто складною, що, зрозуміло, позначається на її ефективності. Нам треба подумати над створенням більш досконалої системи управління. Якою вона повинна бути — це треба глибоко вивчити, перевірити на практиці. Але вже зараз можна певно сформулювати ті вимоги, ті критерії, яким така система повинна задовольняти.

По-перше, вона повинна забезпечувати проведення єдиної загальнодержавної лінії в усіх питаннях сільського господарства, тісно пов'язаній дії між відомствами, які відповідають за ту чи іншу ділянку роботи. По-друге, вона повинна передбачати чіткий розподіл компетенцій і відповідальності між різними рівнями керівництва. По-третє, вона повинна орієнтуватися на органічне поєднання централізованого планового керівництва з самостійністю, ініціативою радгоспів і колгоспів у розв'язанні оперативних питань виробництва і збуту продукції. І, по-четверте, її слід наближити до сільськогосподарського виробництва, по можливості виключити зайві ланки і зробити максимально результативною.

З місць до ЦК надходять різні пропозиції щодо вдосконалення управління сільським господарством. Їх необхідно старанно зважити, обговорити. В усякому разі при будь-яких змінах існуючої управлінської структури ми повинні діяти не на око, не інтуїтивно, а керуючись даними досвіду, експерименту, висновками сучасної науки управління.

Такі, товариші, основні питання аграрної політики партії. Хотілося б підкреслити, що йдеться саме про єдину політику, про суму взаємозв'язаних напрямів і заходів, які дають можливість йти вперед без проривів і відставань. Нам важливо вести цю політику послідовно і цілеспрямовано, не даючи себе відвернути випадковим час від часу неперестимим народногосподарським проблемами, долаючи спокусу взяти на розв'язання цих проблем кошти з фонду, призначеного на піднесення сільськогосподарського виробництва. Тільки так ми зможемо до кінця подолати відставання сільського господарства від зростаючих потреб суспільства.

Товариші! Ми вступили в дуже відповідальний період історії — п'ятнадцятий рік по суті визначить, з якими результатами ми прийдемо до її завершення. Завдання, які постають у цьому зв'язку перед народним господарством, докладаю обговорювалися на Пленумі ЦК КПРС у грудні минулого року. Тепер Центральний Комітет працює над тим, щоб втілити ці рішення в життя, підняти всю систему нашого господарювання на новий ступінь, який відповідає зростаючим можливостям і потребам країни.

На грудневому Пленумі ЦК КПРС було гостро поставлено питання про стиль роботи в усіх ланках народного господарства, на всіх ділянках нашої діяльності. Підвищення відповідальності, розвитку ініціативи, діловитості, соціалістичної практичності, виховання свідомої дисципліни і нетерпимості до педоликів — ці риси партійного стилю роботи набувають вирішального значення. Всі вони належать до моральної, духовної сфери суспільного життя і не можуть бути записані в план або статистичний звіт. Але ми знаємо, на своєму досвіді ми переконалися в тому, що ці риси комуністичного характеру і комуністичної свідомості мають величезну матеріальну силу, втілюються в зростаючу могутність і багатство нашої великої Батьківщини, в піднесення добробуту радянського народу, в зміцнення обороноздатності нашої Батьківщини.

Ось чому економічна політика партії нерозривно зв'язана з її політико-виховною діяльністю. Ось чому ми повинні так наполегливо і послідовно боротися за підвищення рівня всієї своєї роботи.

Тепер, коли партія розв'язує завдання дальшого піднесення економіки і вдосконалення системи управління народним господарством, особливого значення набуває ще ширше залучення тру-

дящих до активної управлінської діяльності, повніше використання у цій справі їх досвіду і знань. Це впливає з самої природи нашої суспільної системи, які органічно властиві справжній демократії, активна участь має у розв'язанні всіх державних і громадських справ, XXIV з'їзд партії чітко визначив курс на дальше вдосконалення нашої соціалістичної демократії. Цей курс ми проводили і будемо проводити твердо і неухильно, добиваючись повної мобілізації творчої енергії мас, ще більшого збагачення різноманітних форм управління суспільством як через державні органи, так і через широку мережу масових громадських організацій. Чим ширшою і глибокою буде участь у цій діяльності всіх трудящих — тим міцнішим буде наш державний і суспільний лад, тим успішніше будемо ми розв'язувати завдання комуністичного будівництва.

Правильна політика партії, підтримка цієї політики народом, самовіддана праця радянських людей відкривають нові можливості для героїчних звершень, на які така багата історія нашої Батьківщини. Ціліна не закінчується казахстанськими чи алтайськими степами. Ціліна — це тайга Сибіру, тундра Півночі, пустелі Середньої Азії. Щоб бути більш конкретним, назву лише один з підготовлених проектів. Це — Банкато-Амурська магістраль, залізниця, яка перетне весь Східний Сибір і Далекий Схід. Будівництво цієї залізниці, що проріже Сибірський масив з його невичерпними природними багатствами, відкриє шлях до створення нового великого промислового району: вздовж неї виростуть селища і міста, промислові підприємства і рудники, зрозуміло, будуть зорані і пущені в сільськогосподарський оборот і нові землі.

Переконалися, товариші, що ця будова стане всенародною. Її пів візьмуть участь посланці всіх республік і, насамперед, наша молодь.

Хіба це не надихаюча перспектива для багатьох тисяч наших молодих людей? А таких задумів у нас немало. Одні з них поки що не вийшли за рамки загальних ідей і принципів. Над іншими вже працюють планові органи, проектні інститути. Так що дії нових поколінь цілінників справ висвітлює. Однак, повертаючись з майбутнього в сучасне, ми з вами повинні завжди пам'ятати про те, що завтрашні трудові подвиги виростають із сьогоднішніх трудових буднів, що фундамент прийдешніх успіхів закладається сьогодні. А сьогодні немає важливішого, відповідальнішого завдання, ніж виконання і перевиконання плану 1974 року. Цього вимагають інтереси держави, інтереси народу, інтереси кожної трудячої людини.

Шановні товариші! Думаємо немає потреби докладно спитатися на міжнародній політиці КПРС — про це багато говорилось останнім часом. Тому скажу дуже коротко і про найголовніше.

За останні роки вдалося здійснити справді велику, величезної ваги справу — добитися повороту в розвитку міжнародних відносин, повороту від «холодної війни» до розрядки міжнародної напруженості і утвердження принципів мирного співіснування між державами з різними соціальними ладами. Це — безсумнівний успіх ленінської зовнішньої політики нашої партії, послідовної боротьби за реалізацію Програми миру, висунутої XXIV з'їздом КПРС. Це — результат наших єдиних дій з братніми країнами соціалістичної співдружності, з комуністичними і робітничими партіями, з усіма прогресивними силами світу. І, звичайно, це результат певного реалізму, виявленого провідними політичними діячами ряду капіталістичних країн.

Приймаючи до здійснення серії заходів, спрямованих на оздоровлення міжнародної обстановки, ми повністю усвідомлювали, що доведеться зустріти впертий опір з боку найбільш реакційних, агресивних кіл імперіалізму, всіх політичних течій, які з різних причин зацікавлені у збереженні міжнародної напруженості. Тому активні спроби виворіти миру перешкодили утвердженню на світовій арені нового політичного клімату не захопили нас знепачка.

Після цього періоду відзначається складністю і суперечливістю. Реакція скрізь, де її не адається, намагається перехопити в контратаки хоча б на окремих ділянках, гальмувати справу розрядки, ускладнювати розв'язання нагальних проблем. З цією метою активно використовуються багато органів буржуазної преси, радіо і телебачення, які навмисно перекожують зміст нашої політики, брехливо висвітлюють хід подій, вдаються до заялжених штампів антирадянщини. Ці нападки ворогів миру нас не лякають. Ми будемо продовжувати

(Закінчення на 4-й стор.)

ПРОМОВА ТОВАРИША Л. І. БРЕЖНЕВА

(Закінчення).

ти йти своїм шляхом. На боці нашої зовнішньої політики весь радянський народ, гігантська більшість населення землі, бо вона служить благородним цілям — зміцненню миру та безпеки, забезпеченню умов для вільного розвитку всіх народів, соціального прогресу всіх країн.

Миротлюбна зовнішня політика Радянського Союзу — послідовно інтернаціоналістська політика. Ми проводимо її в тісній взаємодії з нашими бойовими друзями — братніми партіями і народами країн соціалізму. Це ще раз з великою силою доказав недавній візит на Кубу, де ми побували на запрошення товариша Фіделя Кастро. Наші братерські зустрічі і розмови з кубинськими керівниками відзначалися повною єдністю поглядів. Глибоке враження залишило у мене і моїх товаришів палкий приєм, виявлений нам кубинським народом. Це була справді незабутня демонстрація високих почуттів поваги і любові кубинського народу до нашої великої Батьківщини, до лєнінської партії, до радянського народу.

Щойно закінчилась наша дводенна зустріч у Піунді з президентом Фран-

цузької Республіки Жоржем Помпідю. Грунтовні розмови з главою Французької Республіки відбувалися як і раніше, в дусі доброї волі, реалізму і взаємної поваги. Вони безумовно допомогли обоим сторонам ще більше зблизити позиції по ряду важливих питань і тим самим поглибити передумови для взаємодії Радянського Союзу і Франції на міжнародній арені з метою дальшого поглиблення розрядки міжнародної напруженості, розвитку рівноправного співробітництва між державами.

Знову підтвердилося з усією переконливістю, що чим ширша сфера наших погоджених зусиль, тим ефективнішим може бути вклад кожної з наших країн у розв'язання найбільш важливих сучасного міжнародного життя. Можу сказати, що в результаті розмов у Піунді виявилось дальше зближення наших поглядів на необхідність якнайшвидшого завершення наради з питань європейської безпеки. Наші позиції близькі і в підході до розв'язання близькосхідної проблеми. Близькість або збіг позицій виявилась і по деяких інших великих проблемах.

Поряд з міжнародними питаннями ми обмінялися думками про шляхи дальшого поглиблення міждержавних відносин

між нашими двома країнами. Як відомо, під наші відносини було підведено хорошу базу прийняттям документа про принципи, на яких мають будуватися відносини між Радянським Союзом і Францією та підписанням протоколу про консультації. Радянсько-французькі відносини вже сьогодні мають широкий різноманітний характер. Вони стосуються найрізноманітніших сфер: політики, економіки, науки і культури. З кожним роком життя вносить в них щось нове, відкриває якісь нові можливості.

Якщо сказати коротко, то зустріч у Піунді є новим свідченням міцності традиційної радянсько-французької дружби, яка відповідає корінним інтересам народів наших обох країн, справі зміцнення миру і міжнародної безпеки.

Кажуть, що час працює на мир і соціалізм. Це вірно. Але вірно лише постільки, постільки працюємо ми самі. Наші досягнення на міжнародній арені — результат постійних, наполегливих зусиль. І не тільки державних діячів, дипломатів. Це — результат праці всього радянського народу. Бо, кінцевим, успіхи зовнішньої політики визначаються успіхами політики внутрішньої, рівнем нашого економічного, науково-технічного оборонного потенціалу, полі-

тичною і моральною єдністю нашого суспільства. Тому перемогти в боротьбі за мир — це і ваші перемоги, товариші! Це перемоги всіх радянських трудівників, усіх, чия праця, чий розум і руки роблять нашу Батьківщину могутньою соціалістичною державою.

Дорогі товариші, друзі!

Ми зібрані з вами в ті дні, коли весна, двадцять перша весна цілини, вступає у свої права. Пробуджується земля, вона немов чекає дотиків добрих, умілних людських рук. На добро земля завжди відповідає добром, цвітінням садів, соковитими травами, важким налітним коломом. І всім серцем віряться, що беззапинна праця хліборобів, їх знання і досвід, безмежна любов до землі будуть гідно винагороджені в цьому році.

Дозвольте побажати всім землеробам нашої країни нових визначних досягнень у нелегкій, але почесній і благородній праці.

Великих вам успіхів, дорогі товариші і друзі!

(Промова товариша Л. І. Брежнєва не раз переривалася бурхливими, тривалими оплесками, які переходили в овацію. Учасники засідання стоячи вітали Леоніда Ілліча Брежнєва).

ПРОМОВА ТОВАРИША В. В. ЩЕРБИЦЬКОГО

Дорогі товариші!

З почуттям глибокого і приємного хвилювання всі ми озаймалися з привітанням цілинишним ЦК КПРС, Президії Верховної Ради СРСР, Ради Міністрів СРСР і вислухали яскраву і проникливу промову Генерального секретаря Центрального Комітету КПРС товариша Леоніда Ілліча Брежнєва.

В них всебічно розкрито історичне значення освоєння цілинишних і перелогових земель, поставлено перед усіма республіками чергові відповідальні завдання розвитку сільськогосподарського виробництва, переконливо показано велику життєву силу внутрішньої і зовнішньої політики нашої партії, яка виражає корінні інтереси трудящих.

Справді, в житті народу, як і кожної людини, завжди є важливі, незабутні віхи, визначальні етапи. Ми з повним правом можемо сказати, що такою видатною подією, етапом нашого великого шляху стало освоєння величезних просторів цілинишних і перелогових земель на сході країни.

Минуть роки, зможуть прийдешні покоління, народ складе нові пісні й легенди. Але в пам'яті наших нащадків, поряд з буремними днями Жовтня, героїчними буднями перших п'ятирічок, безприкладною всенародною мужністю в роки воєнних випробувань, назавжди збережеться великий подвиг покорителів цілини.

Цей подвиг є предметом нашої загальнонаціональної гор-

дості, він по праву увійде в героїчний літопис звершень радянського народу!

Дозвольте, шановні товариші, від імені Центрального Комітету Компартії України, Президії Верховної Ради, Ради Міністрів, трудящих республіки щиро поздоровити вас, учасників урочистого засідання, всіх цілинишників із знаменним ювілеєм, видатними досягненнями і побажати вам нових великих успіхів!

Такі ж сердечні привітання і найкращі братні побажання мені доручено передати вам від імені трудящих Білорусії і Молдавії.

На заклик партії, за велінням серця два десятиріччя тому приїхали в безкрайні цілинишні степи з усіх кінців нашої великої Батьківщини полум'яні патріоти, справжні ентузіасти. Вони проклали першу борозну і почали перетворення раніше необжитих земель. З того часу невпинно змінювалося обличчя нашого краю. На сході країни створено нову велику житницю, виростили нові потужні промислові комплекси.

Хлібороби Казахстану і Алтаю, Уралу і Половжя, Сибіру і Далекого Сходу рік у рік підвищують родючу силу освоєної цілини, вносять великий вклад у зміцнення економічного потенціалу нашої Батьківщини, підвищення добробуту радянського народу.

Трудящі нашої республіки, як і всі радянські люди, високо цінують самовіддану працю всіх цілинишників, досягнення

братнього Казахстану, який ось уже два роки підряд засипає в засіки Батьківщини по мільярду пудів зерна.

Ми разом з вами радімо цим досягненням і сердечно, палко ще раз вас поздоровляємо!

Товариші! Тут же відзначали товариш Кунаєв та інші товариші, які виступали до мене, що освоєння цілини — це ще одне свідчення життєвості і правильності аграрної політики нашої партії, послідовно здійснюваної Центрального Комітету КПРС, його Політбюро, Генеральним секретарем ЦК товаришем Л. І. Брежнєвим.

Вдихнувши життя в неозорі простори цілинишних земель, поставити на службу радянській людині сили природи, які віками дремали, — це було справді велетенське завдання.

Але, як відомо, велика мета породжує велику енергію.

Дійсно, освоєння цілини стало справжнім ударним фронтом, упертою битвою, яку вели партія, весь наш народ.

І в цій всенародній битві за великий цілинишний хліб попереду, як завжди, йшли комуністи. Тут виростили і пройшли велику школу організаторської і політичної роботи, школу виховання і загартування чудової партійної, радянської і господарської кадри.

Радянські люди з великою повагою і вдячністю говорять про тих, кого ми називаємо першопрохідцями цілини. При цьому заслужено відзначається

видатна роль в освоєнні цілинишних земель товариша Л. І. Брежнєва. Ветерани цілини добре пам'ятають, скільки ініціативи, цілеспрямованості і наполегливості, організаторського таланту, сил і душі вклав у цю нову і велику справу Леонід Ілліч, який очолював у ті пам'ятні роки партійну організацію Казахстану. Тому сьогодні ми із задоволенням відзначаємо велику заслугу ЦК КПРС, Політбюро ЦК і особисто товариша Л. І. Брежнєва в освоєнні цілини, в усіх зверненнях оновленого краю.

Всі ми добре розуміємо, що в освоєнні цілини величезну роль відіграв неперушаний союз робітничого класу і колгоспного селянства. Тут у всій повноті виявились життєдайна, творча дружба і тісне співробітництво всіх радянських народів, мудрість лєнінської національної політики КПРС.

Український народ, який пізнав велику силу братерської взаємодопомоги в найбільш відповідальні і важкі періоди своєї історичної долі, вважає участь в освоєнні і дальшому розвитку цілинишних земель своєю кровною справою, високим патріотичним та інтернаціональним обов'язком.

З допомогою трудящих нашої республіки на цілині створено 54 нових великих радгоспів. Для багатьох людей, що переселилися з України, цілина стала рідним домом. Абсолютна більшість з них стала справжніми майстрами своєї

справи, багато хто удостоєний високих урядових нагород. Ми радіємо за них і пишаємося ними!

Шановні товариші!

Трудящі нашої республіки, як і всі радянські люди, єдині в своєму прагненні примножувати могутність і міжнародний авторитет своєї соціалістичної Батьківщини. Одноставно схвальноючі і активно підтримуючи внутрішню і зовнішню політику нашої партії і Радянської держави, що здійснюється відповідно до рішень XXIV з'їзду КПРС, трудящі всіх галузей народного господарства досягли хороших результатів.

Ми все зробимо і для успішного вирішення завдань, про які сьогодні говорив Леонід Ілліч.

Залюбка всіх наших перемог — в монолітній єдності партії і народу, всіх націй і народностей нашої великої Батьківщини. У всіх нас одна висока мета, одна вірна дорога, спільна світла доля!

Дозвольте, дорогі товариші, ще раз сердечно поздоровити вас із знаменною датою і палко побажати всім покорителям цілини, всім трудящим Російської Федерації і Казахстану нових трудових звершень, дальших успіхів у здійсненні програми комуністичного будівництва в нашій країні!

* * *

Товариші В. В. Щербицький, П. М. Машеров, І. І. Бодюл під бурхливі оплески присутніх вручили учасникам урочистого засідання вітальні адреси Центрального Комітету Компартії України, Білорусії, Молдавії, Президії Верховних Рад і Рад Міністрів УРСР, БРСР і МРСР.

19 ВІВТОРОК

ПЕРША ПРОГРАМА. 9.05 — Кольорове телебачення. Радянська гімнастика. (М). 9.20 — Новини. (М). 9.30 — Кольорове телебачення. «Клуб кінополювання». (М). 10.30 — «Радянський характер». Телевізійний фільм. «Пригоди Мгери у відпустці». (М). 21.00 — Програма «Час». (М). 21.30 — Кольорове телебачення. «Наша адреса — Радянський Союз». (М). 22.30 — Міжнародні змагання з важкої атлетики. (М). 23.00 — Новини. (М).

ДРУГА ПРОГРАМА. 11.00 — Новини. (К). 11.20 — Телефільм. «Хліб і метал». (К). 11.35 — «Шкільний екран». Українська література для учнів десятого класу. (К). 12.15 — Художній фільм. «Злочини і

кара». Перша серія. (К). 14.00 — «Я — громадянин». (К). 15.55 — Чемпіонат СРСР з волейболу серед чоловічих команд. «Зірка» (Ворошилоград) — «СКА» (Ростов-на-Дону). (Ворошилоград). 17.30 — «На головний напрямки п'ятирічки». (Закарпаття). 18.00 — Телефільм. (К). 18.30 — Телефільм. (Кіровоград). 18.50 — «Хліборобська весна». (Одеса). 19.00 — «Творчість народу світу». (М). 19.30 — «Музична естафета юних». (К). 20.15 — «Телевізійна школа механізатора». (Херсон). 20.45 — «На добраніч, діти!». (К). 21.00 — Програма «Час». (М). 21.30 — «Біла озер». Художній фільм. І серія (К). 23.05 — Новини (К).

20, СЕРЕДА

ПЕРША ПРОГРАМА. 9.05 — Кольорове телебачення. Рад-

кова гімнастика. (М). 9.20 — Новини. (М). 9.30 — Для школярів. «Вогнище». (М). 10.00 — «Федерік Мор». Телевізійний фільм. Частина перша. (М). 11.25 — Новини. (К). 11.35 — «Шкільний екран». Історія для учнів 10 класу. (К). 12.10 — Концерт для делегатів XXII з'їзду ЛКСМУ. (Відеозапис). (К). 16.40 — Музичний екран школярів. Концерт. (Дніпропетровськ). 17.30 — Для школярів. «На приз клубу «Золота шайба». (М). 18.00 — «День за днем». (Кіровоград). 18.15 — Кольорове телебачення. Телефільм. «Листопад і пошта». (М). 18.30 — «Наука — сьогодні». (М). 19.00 — Інтербачення. Кольорове телебачення. Футбол. Кубок європейських чемпіонів 1/4 фіналу. ЦСКА (Болгарія) — «Баварія» (ФРН). Передача з Болгарії. В перерві сатиричний виступ «Купелі» (Кіровоград). 20.45 —

Телевізійний документальний фільм «Біла моря Цимлянського». (М). 21.00 — Програма «Час». (М). 21.30 — «Майстри мистецтва». (М). 23.00 — Новини. (М).

ДРУГА ПРОГРАМА. 11.25 — Новини. (К). 11.35 — «Шкільний екран». Історія для учнів 10 класу. (К). 12.10 — Концерт для делегатів XXII з'їзду ЛКСМУ. (Відеозапис). (К). 15.20 — «Телевізійна школа механізатора». (Херсон). 15.50 — Телефільм. «Біла найсильніша неба». (К). 16.35 — «В ефірі — Молодість». (М). 17.30 — «Партійне життя». (К). 18.00 — Реклама, оголошення. (К). 18.30 — Телефільм. (К). 19.00 — Програма «Вісті». (К). 19.30 — Концерт. (Харків). 20.50 — «На добраніч, діти!». (К). 21.00 — Програма «Час». (М). 21.30 — Художній фільм «Біла озер». 2 серія. (К). 22.50 — «Старт». (К). 23.35 — Вечірні новини. (К).

21 ЧЕТВЕР

ПЕРША ПРОГРАМА. 9.05 — Кольорове телебачення. Радянська гімнастика. (М). 9.20 — Новини. (М). 9.30 — Для дітей. «Умілі руки». (М). 10.00 — «Федерік Мор». Телевізійний фільм. Частина друга. (М). 16.35 — «Рубеж металургів». (Дніпропетровськ). 17.10 — Для школярів. «Завжди напоготові». (Одеса). 18.00 — Новини. (М). 18.15 — Кольорове телебачення. Для дітей. «Хто перший?». (М). 18.25 — «Лєнінський університет мільйонів». (М). 18.55 — Програма телевізійних документальних фільмів. (Казахстанський). 19.55 — Кольорове телебачення. Телевізійний художній фільм. «Не минає року». Перша серія. (М). 21.00 — Програма «Час». (М). 21.30 — «Молоді голоси». Всесоюзний телекурс. (М). 23.00 — Новини. (М).

Наша адреса і телефони

316050, ГСП, Кіровоград-50, вул. Луначарського, 36. Телефони: відповідального секретаря та відділу комсомольського життя — 2-45-35, відділу пропаганди, відділу листів і масової роботи — 2-45-36, відділу військово-патріотичного виховання та спорту — 2-46-87.

Газета виходить у вівторок, четвер, суботу.

«МОЛОДИЙ КОМУНАР» — орган Кіровоградського обкома ЛКСМУ, г. Кіровоград.

Друкарня ім. Г. М. Димитрова обласного управління у справах видавництва, поліграфії і книжкової торгівлі, м. Кіровоград, вул. Гліни, 2.

За редактора Б. КУМАНСЬКИЙ.

Колектив редакції газети «Молодий комунар» висловлює глибоке співчуття начальнику обласного управління у справах видавництва, поліграфії та книжкової торгівлі О. К. Піскунову з приводу тяжкої втрати — смерті його матері

Степаниди Симіонівни.